

ЗМІСТ

Передмова. Василь Марочко	7
Привітання учасникам конференції	
Микола Кочерга	11
Віктор Мартинюк	12
Іван Васюник	13
Володимир Сергійчук	
ОЦІНКА ЛЮДСЬКИХ ВТРАТ УСРР ВІД ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ ЗА ДОКУМЕНТАМИ УКРАЇНСЬКИХ АРХІВІВ	15
Василь Марочко	
СТАТИСТИКА ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ: ІСТОРИЧНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ДИСКУРС	25
Володимир Василенко	
ЕМПІРИЧНІ І КЛАСИЧНІ ПІДХОДИ У ПІДРАХУНКУ ДЕМОГРАФІЧНИХ ВТРАТ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ	47
Андрій Козицький	
ДЕМОГРАФІЧНІ ВТРАТИ УКРАЇНИ ВІД ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ У КОНТЕКСТІ ПІДРАХУНКУ ГЕНОЦИДНИХ ЖЕРТВ ХХ СТ.	50
Володимир Петренко	
ДЕМОГРАФІЧНІ ВТРАТИ НАСЕЛЕННЯ ПОДІЛЛЯ ВІД ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ	68
Олексій Курінний	
ГОЛОДОМОР 1932–1933 рр. НА ПІВНІЧНОМУ КАВКАЗІ ЯК ГЕНОЦИД УКРАЇНЦІВ	73
Сергій Вакулишин	
ЛЮДСЬКІ ВТРАТИ ПРИМІСЬКОЇ СМУТИ КИЄВА	86
Юрій Брязгунов	
ВТРАТИ УКРАЇНЦІВ ВІД ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ НА ВОРОНЕЖЧИНІ	89
Дмитро Гринь	
ПІДСУМКИ ПЕРЕПИСІВ НАСЕЛЕННЯ 1920–1930-х РОКІВ ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ ГОЛОДОМОРУ.	94
Ніна Лапчинська	
БЕЗПРИТУЛЬНІ ЯК ОКРЕМА КАТЕГОРІЯ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ (НА МАТЕРІАЛАХ м. ХАРКОВА).	101
Федір Турченко, Інна Шугальова	
ДИТЯЧА СМЕРТНІСТЬ У РОКИ ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 років У ЗАПОРІЖЖІ.	109
Ярослав Калакура	
ІСТОРІОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛЬНІ СВДЧЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНИХ НАСЛІДКІВ ГОЛОДОМОРУ В УСРР 1932–1933 РОКІВ.	116

Наталія Мехеда	
ІСТОРИОГРАФІЯ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИХ ТА МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ	122
Петро Чернега	
ГЕНОЦИД УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В СРСР 1932–1933 РОКІВ	127
Мирослава Антонович	
ЖЕРТВИ ГЕНОЦИДІВ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	133
Валерій Удовиченко	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ВТРАТ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ВНАСЛІДОК ГЕНОЦИДУ В УКРАЇНІ 1932–1933 РОКІВ	137
Світлана Зубченко	
РАДЯНСЬКИЙ ГЕНОЦИД В УКРАЇНІ 1932–1933 РОКІВ	143
Аскольд Лозинський	
ГЕНОЦИД УКРАЇНЦІВ У СВІТЛІ КОНВЕНЦІЇ ООН 1948 РОКУ	148
Арсен Зінченко	
ОСОБЛИВОСТІ БІЛЬШОВИЦЬКОГО ОКУПАЦІЙНОГО РЕЖИМУ В УКРАЇНІ	151
Георгій Папакін	
«ЧОРНА ДОШКА» ГОЛОДОМОРУ І ЛЮДСЬКІ ВТРАТИ 1932–1933 РОКІВ	159
Григорій Сергійчук	
ВТРАТИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН – УТІКАЧІВ ЗА КОРДОН У 1932–1933 РОКАХ	165
Вадим Задунайський	
ТРАГЕДІЯ ГОЛОДУ 1932–1933 РОКІВ У КУБАНСЬКИХ СТАНИЦЯХ ОЧИМА СВІДКІВ	169
Олеся Стасюк	
ДОНОСИ, КРАДІЖКИ, САМОСУДИ В РОКИ ГОЛОДОМОРУ ЯК НАСЛІДОК РЕПРЕСИВНОЇ ПОЛІТИКИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ ДО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.	175
Юлія Коцур	
ВТРАТА САМОБУТНОСТІ СІМЕЙНИХ ОБРЯДІВ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА ВНАСЛІДОК ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ РОМЕНЩИНИ)	180
Тетяна Конончук	
ВИСВІТЛЕННЯ ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	187
Леся Онишко	
ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ГОЛОДОМОР В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ: ІМІДЖЕВІ ВТРАТИ	193
Інформація про авторів	198

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ «МЕМОРИАЛ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ»
ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ (ЧИКАГО, США)
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА ЕТНОЛОГІЇ
ІМЕНІ М.Т. РИЛЬСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М.С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ІЗ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ
ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ 1932–1933 РОКІВ В УКРАЇНІ
АСОЦІАЦІЯ ДОСЛІДНИКІВ ГОЛОДОМОРІВ В УКРАЇНІ
ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «МЕМОРИАЛ» ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ГОЛОДОМОР 1932–1933 РОКІВ:
ВТРАТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ»

(Київ, 4 жовтня 2016 року)

УДК 94:323.25 (477) «1932/1933» (063)
ББК 63.3:63.3(4 Укр) Я 45

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації» (Київ, 4 жовтня 2016 року). – Київ: Видавець Олег Філюк, 2017. – 200 с.

ISBN 978-617-7122-39-4

У збірці матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації» розкриваються передумови та причини Голодомору 1932–1933 років, механізм його творення та наслідки, що призвели до значних культурних, соціальних, ментальних, морально-психологічних втрат. Ключовим питанням збірки є проблема демографічних втрат української нації під час Голодомору-геноциду 1932–1933 років. Це видання розраховане на істориків, етнологів, краєзнавців, викладачів та всіх тих, хто цікавиться темою Голодомору 1932–1933 років.

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» (Протокол № 3 від 12.04.2017 р.).

Редакційна колегія: канд. іст. наук Олеся Стасюк, д-р. іст. наук Василь Марочко, д-р. іст. наук, проф. Володимир Сергійчук, д-р. іст. наук, проф. Ярослав Калакура, д-р. юрид. наук, проф. Володимир Василенко, Ніна Лапчинська, канд. іст. наук Юлія Коцур (упорядник), канд. іст. наук Леся Гасиджак (відповідальний редактор).

За достовірність викладеної інформації несуть відповідальність автори статей.

**Видання здійснено за фінансової підтримки
Президента Фундації Українського Голодомору-Геноциду (Чикаго, США)
п. Миколи Кочерги.**